

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 449/2025
15.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Јанићијевић, адвокат из ..., против туженог АД „Електропривреда Србије“ са седиштем у Београду, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2695/24 од 19.09.2024. године, у седници већа одржаној дана 15.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2695/24 од 19.09.2024. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 427/21 од 21.03.2024. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је засновао радни однос на неодређено време код туженог на пословима ... почев од 01.02.2016. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 249.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2695/24 од 19.09.2024. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је засновао радни однос на неодређено време код туженог на пословима ... почев од 01.02.2016. године. Ставом другим изреке, преиначено је решење садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова првостепеног поступка у износу од 249.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова првостепеног поступка. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 30.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизије, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...18/20), па је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду од 01.02.2016. године до 22.06.2021. године, радио на истоврсним пословима, обављао је послове ..., континуирано и то на основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима (уговори од 01.02.2016. године, 01.06.2016. године, 01.10.2016. године, 06.01.2017. године, 30.03.2017. године, 23.06.2017. године, 22.11.2017. године, 10.05.2018. године, 08.08.2018. године, 28.11.2018. године, 28.02.2019. године, 22.05.2019. године, уговор број 8010 114832/319 без датума, уговора од 28.01.2020. године, 01.07.2020. године и 28.12.2020. године). Тужилац је све време рада код туженог обављао наведене послове који су систематизовани Правилником о организацији и систематизацији туженог у оквиру техничког сектора Београд, Одсек за техничке услуге Баново Брдо, Сектор за бригу корисницима, Сектор за одржавање ЕЕО и ММ, Служба за ..., Одељење за ..., као радно место ..., за које тужилац поседује одговарајућу стручну спрему.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да је тужилац у континуитету у периоду од 01.02.2016. године до 22.06.2021. године, радио код тужене на истоврсним систематизованим пословима, по основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима, због чега налази да се у смислу члана 66. став 1. ЗОО ради о симулованим (привидним) уговорима и да су закључени противно одредби члана 197. Закона о раду, те да је тужилац применом одредбе члана 32. став 2. Закона о раду засновао радни однос ступањем на рад 01.02.2016. године, из којих разлога усваја тужбени захтев.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев, налазећи да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, будући да се у конкретном случају има применити члан 27е Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.54/09...118/21), којим је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. По оцени другостепеног суда, према члану 105. истог закона, ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе тог закона, па како из садржине одредаба Закона о буџетском систему произлази да постоји забрана заснивања радног односа код корисника јавних средстава у спорном периоду, међу којима је и тужени, то се у овом случају не могу применити одредбе о прерастању радног односа заснованог на одређено време у радни однос заснован на неодређено време из члана 37. Закона о раду, с обзиром да су те одредбе супротне одредбама Закона о буџетском систему.

По оцени Врховног суда, неосновани су наводи ревизије тужиоца којима се другостепена пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 32. став 1. Закона о раду прописано је да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад, у писаном облику. Према ставу 2. те одредбе, ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. тог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Тужени је предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5, Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 54/09 ... 62/13 и 63/13 - исправка), спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства, а поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС „, бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Одредба члана 27е. став 34. наведеног закона новелирана је више пута тако да је забрана корисника јавних средстава да заснивају радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места постојала све до 31.12.2020. године.

Одредбом члана 105. Закона о буџетском систему прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са тим законом, примењују се одредбе тог закона. Из наведене одредбе произлази да се одредбе Закона о буџетском систему, којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места код корисника јавних средстава, у односу на одредбе Закона о раду налазе у односу посебног према општем закону и да се зато примењује правило да одредбе посебног закона дерогирају одредбе општег закона.

У време када је започето радно ангажовање тужиоца од 01.02.2016. године, одредбе посебног Закона о буџетском систему забрањивале су туженом да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, због чега је искључена могућност примене и одредбе члана 32. став 2. Закона о раду о правној фикцији заснивања радног односа на неодређено време у случају када између запосленог и послодавца није закључен писани уговор о раду пре ступања запосленог на рад.

Постојање изузетка од забране новог запошљавања, предвиђено чланом 27е. ставовима 35. – 37. Закона о буџетском систему, по схватању ревизијског суда, не

утиче на другачију одлуку о изјављеној ревизији. Према тим одредбама, изузетно од става 34. тог члана, радни однос са новим лицима могао се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства; укупан број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, и лица ангажованих по другим основима код корисника јавних средстава не може бити већи од 10% укупног броја запослених; изузетно од става 36. тог члана, број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговора о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и лица ангажованих по другим основима код корисника јавних средстава, може бити већи од 10% укупног броја запослених, уз сагласност тела Владе на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Дате сагласности омогућавају туженом да запосли нова лица (на одређено време, због повећаног обима посла) уз услов да располаже потребним средствима, с тим што је тужени као послодавац, слободан у избору са којим лицем ће по том основу засновати радни однос. Следом изнетог, тужени је са тужиоцем који спада у категорију нових лица могао само изузетно, уз сагласност тела Владе, да заснује радни однос на неодређено време. С обзиром на то да та сагласност није постојала, насупрот наводима ревизије правилан је закључак другостепеног суда да тужилац неосновано захтева да се утврди да је ступањем на рад 01.02.2016. године засновао радни однос на неодређено време.

Осим тога, неосновано се ревизијом указује на одредбу члана 27к. Закона о буџетском систему, унету новелама тог закона објављеним у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 149/20. Означена одредба примењује се од 01.01.2021. године и регулише ограничење запошљавања код корисника јавних средстава, и нема ретроактивно дејство. По схватању ревизијског суда, означена одредба не може се применити у овом спору, у којем тужилац тражи утврђење да је засновао радни однос на неодређено време од 01.02.2016. године, даном ступања на рад код туженог. У време када је тужбеним захтевом тражено утврђење да је радни однос заснован важила је забрана запошљавања прописана чланом 27е. став 34. Закона о буџетском систему, док се одредба о ограничењу запошљавања из члана 27к. тог закона не може ретроактивно применити.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Како се наводима ревизије не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, Врховни суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић